Vlaams Parlement

vergadering **C271**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 23 juni 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van het Beste van Vlaanderen en Nederland (BVN)
– 2387 (2015-2016) 3

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de shortlist voor de Biënnale van Venetië
– 2410 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de selectie-procedure voor de invulling van het Belgische paviljoen op de Biënnale van Venetië 2017
– 2411 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de Biënnale van Venetië
– 2418 (2015-2016) 6

VRAAG OM UITLEG van Danielle Godderis-T'Jonck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over eetproblemen in topsport
– 2349 (2015-2016) 15

VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het beleids-relevant onderzoek in de sport
– 1918 (2015-2016)
VRAAG OM UITLEG van Ludo Van Campenhout aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het beleidsrelevant onderzoek in de sport
– 2066 (2015-2016) 17

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toekomst van de gemengde waterpolocompetitie
– 2222 (2015-2016) 20

VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de kwalificatie-problematiek in de Belgische roeisport
– 2239 (2015-2016) 25

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van het Beste van Vlaanderen en Nederland (BVN)
– 2387 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, minister, de huidige overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Stichting BVN loopt nog tot eind december 2016. BVN-TV is, zoals u weet, een publieke televisieomroep via satelliet voor Vlamingen en Nederlanders in het buitenland. Deze ochtend lazen we in de krant dat het nu ook via een app kan. BVN biedt een selectie uit het aanbod van de Nederlandse en de Vlaamse publieke omroep.

Minister, we hebben uw beleidsbrief Cultuur 2015-2016 hier besproken. U gaf toen aan dat de voortzetting van het project voor u buiten kijf staat, maar dat het precieze format nog zou afhangen van de evaluatie. Ik heb dan ook nog eens een schriftelijke vraag gesteld. U hebt naar aanleiding daarvan een aantal elementen gegeven die belangrijk zouden zijn bij die evaluatie. Het gaat onder andere over het Vlaamse aandeel in het programmaschema, het bereik van BVN enzovoort.

Conform artikel 16 van de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het bestuur van BVN horen beide partners in het tweede kwartaal van 2016, dus al heel snel, een beslissing te nemen over de verlenging van die overeenkomst. Minister, kan het evaluatieverslag van BVN worden bezorgd aan het parlement? Stemmen de resultaten van de evaluatie u tot tevredenheid of niet? Werden de evaluatiegesprekken intussen opgestart? Welke concrete voorstellen liggen ter tafel? Wat zijn de concrete aandachtspunten voor u in functie van de voortzetting van BVN? Wanneer komt de finale beslissing over de voortzetting er? Welke houding neemt de andere partner aan wat BVN betreft? Dat is natuurlijk niet onbelangrijk in grensoverschrijdende dossiers.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Vandaele, ik schets eerst de stand van zaken met betrekking tot de bepaling over de voortzetting in de overeenkomst met de Stichting BVN alvorens ik tot uw vragen kom. Het klopt dat de overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en BVN, meer bepaald artikel 16 over de voortzetting van de Vlaamse deelname aan BVN, stelt dat de Vlaamse Gemeenschap en het bestuur van BVN in het tweede kwartaal van 2016 een beslissing nemen over een verlenging van die overeenkomst. Ze doen dat op basis van een evaluatie, die eind mei 2016 zou geschieden en waartoe BVN alle relevante gegevens aanreikt aan de Vlaamse Gemeenschap. Het gaat inderdaad over cijfers over het bereik, de beeld- en klankkwaliteit, de reacties van het publiek, onderzoek naar de wensen van het publiek, de herkomst van het publiek, met name wat de Vlaamse kijkers betreft. Dat finale evaluatieverslag waaraan u refereert in uw vraag en dat ik ook heb aangestipt in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag, heeft mijn administratie recent, op 1 juni 2016 ontvangen.

Ik kom tot uw eerste vraag. Het evaluatieverslag van BVN is een onderdeel van de evaluatie, maar is niet het enige element op basis waarvan een beslissing zal worden genomen over de samenwerking in de toekomst. Ik moet nog even onderzoeken in hoeverre het bedrijfsgevoelige gegevens bevat, en dan ben ik wel van plan om het rapport vrij te geven. Geef me daar nog enkele dagen voor. *(Opmerkingen van Wilfried Vandaele)*

Neen, ik stel voor dat we daar midden volgende week op terugkomen. Dat moet mogelijk zijn.

De finale conclusie met betrekking tot de evaluatie van BVN kan pas worden getrokken wanneer ook de evaluatiegesprekken hebben plaatsgevonden. Ik kom daar zo meteen toe. Zoals ik op uw recente schriftelijke vraag heb geantwoord, kan ik echter wel elementen uit het rapport aangeven over programmering en bereik, Vlaamse herkenbaarheid, bestuurlijke deelname en financiën. Ik haal ze even aan. Er is het streven naar een Vlaams aandeel in het programmaschema van minimaal het Vlaamse aandeel in de financiering van BVN, zoals bepaald in artikel 5 van de geldende beheersovereenkomst. Dat is vanaf 2013 jaarlijks ruimschoots gehaald. Het aandeel van de VRT-programma's in de BVN-programmering was 35,42 procent in 2013, 34,96 in 2014 en 30,96 in 2015. Daarmee wordt dus voldaan aan artikel 5 van de beheersovereenkomst. BVN beschikt over een glasvezelverbinding met Brussel, zodat de beeld- en klankkwaliteit van de doorgestraalde programma's, zoals dan weer bepaald in artikel 7 van de beheersovereenkomst, overeenkomt met de door de VRT met uitzendkwaliteit aangeleverde programma's. Wat het bereik betreft, is BVN sinds eind 2015 ook 24 uur op 24 online te bekijken. Na de beëindiging per 1 januari 2013 van de participatie door de Wereldomroep in BVN zijn de BVN-statuten aangepast aan de nieuwe verhoudingen. De Nederlandse publieke omroep verricht vanaf 2013 diensten ten behoeve van de Stichting BVN als uitvoeringsorganisatie. In de raad van bestuur zetelen, zoals u wellicht weet, twee vertegenwoordigers van de VRT en drie vertegenwoordigers van de NPO. Inzake de financiële deelname in BVN wordt jaarlijks een begroting en een afrekening bezorgd, conform de bepalingen in de overeenkomst.

Ik kom tot uw tweede vraag. De gesprekken hebben momenteel nog niet plaatsgevonden. Wat de evaluatie betreft, is een gesprek met de VRT een belangrijk onderdeel, aangezien de openbare omroep in praktijk de partner is binnen BVN. Daarbij kijk ik ook naar de bepalingen in de nieuwe beheersovereenkomst. Onder strategische doelstelling 1 'Voor iedereen relevant' staat daarin het volgende: "De VRT voorziet in een aanbod voor Vlamingen in het buitenland via haar online aanbod van de verschillende merken. Daarnaast is er een aanbod via een lineair televisie-aanbod dat door het samenwerkingsverband BVN verzorgd wordt. De huidige overeenkomst, die tot eind 2016 van kracht is, wordt door de Vlaamse overheid en de VRT geëvalueerd zes maanden voor het verstrijken ervan. De VRT voorziet eveneens in een aanbod voor buitenlanders in Vlaanderen."

Er is volgende week een gesprek met de VRT gepland. Er volgt op korte termijn ook een gesprek met BVN. Concrete punten kan ik u nog niet meedelen, maar vanzelfsprekend zijn de uitgangspunten van de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT en de evaluatie van BVN daarbij een belangrijk vertrekpunt.

Zoals aangehaald in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag zal de format van doorgifte een van de aandachtspunten zijn bij de verdere bespreking met BVN. Technologische mogelijkheden brengen het medialandschap continu in beweging. Dat weten we. Dat geldt ook voor BVN. Getuige daarvan is de start van BVN Live op de BVN-website begin dit jaar en de prille lancering gisteren van de gratis app waarmee iedereen via smartphone en tablet in het buitenland 24 uur per dag BVN-programma's kan volgen.

De meeste contracten op basis waarvan programma's worden geleverd aan BVN, voorzien in een techniekneutraal geformuleerd BVN-recht. Dat dezelfde organisatie tegelijkertijd per satelliet en via internet streamt, zou dan geen verschil moeten of mogen uitmaken. Maar het zou, aldus BVN, juridisch niet uit te sluiten zijn dat er claims kunnen komen omdat de exploitatie via een nieuwe techniek gebeurt per internet, waarover nog weinig jurisprudentie bestaat. Het verzekeren van het

wereldwijde bereik, de grote meerwaarde van BVN, hangt uiteraard met deze discussie samen.

De tevredenheid van de kijkers, het Vlaamse aandeel in de programmatie en de financiële bijdrage zijn eveneens belangrijke aspecten binnen de overeenkomst. De huur van satellieten is een grote uitgave voor BVN. In die zin zijn technische en financiële aspecten uiteraard aan elkaar verbonden.

De huidige beheersovereenkomst loopt af op 31 december 2016. Het is mijn bedoeling de nieuwe beheersovereenkomst te kunnen finaliseren na het zomerreces, om dan het dossier voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

Langs de kant van Vlaanderen zijn we met twee partners: de Vlaamse Gemeenschap zelf en de VRT. De evaluatie en de houding van de VRT ten opzichte van BVN is een belangrijke factor bij het opstellen van de volgende beheersovereenkomst. Zoals eerder aangehaald, zal met de VRT gesproken worden. Aangezien de VRT verantwoordelijk is voor het Vlaamse aandeel in het programma-aanbod, zijn de visie en participatie van de openbare omroep essentieel.

Tot op heden is de samenwerking tussen onze openbare omroep en de Stichting BVN steeds positief verlopen. Aan de zijde van Nederland is er geen overeenkomst met BVN, zoals dat bij ons het geval is. Immers, in de Nederlandse mediawet staat vervat dat de publieke omroep alle Nederlanders in het buitenland moet bereiken. Die opdracht is financieel vertaald in het budget 'Landelijke publieke omroep', een onderdeel van de begroting van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De bijdrage voor BVN vanuit de mediabegroting daar komt neer op een bedrag van circa 1,5 miljoen euro voor 2016. Ik heb op dit ogenblik geen zicht op de Nederlandse begroting voor 2017. Maar de houding van onze noorderburen ten aanzien van BVN komt beslist ook aan bod in de gesprekken. Die schijnen goed te verlopen.

Ik vat samen. Ik heb u de stand van zaken gegeven. Uw vraag was zeker op tijd, maar het is voor mij nog te vroeg om dieper op uw vragen in te gaan. Ik laat u in elk geval zo snel mogelijk weten hoe ik het rapport dat u opvraagt, kan vrijgeven. Ik stel voor dat wij de discussie wellicht na de zomer voortzetten. Alles tekent zich goed af.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u vergeeft mij mijn argwaan als het erop aankomt rapporten vrij te geven die met de Nederlands-Vlaamse samenwerking te maken hebben. Ik neem aan dat dit inderdaad onverwijld zal gebeuren.

U zegt dat de aanwezigheid van het Vlaamse aandeel terugloopt, maar dat het nog binnen de perken van de afspraken blijft. Ik dacht dat de financiering één derde versus twee derde is. Ik denk dat dat goed zit. We moeten ook niet met de apothekersweegschaal in de weer gaan.

Ik was indertijd beroepshalve betrokken bij het advies dat geleid heeft tot het opstarten van BVN. Dat is alweer een tijdje geleden. Toen was er inderdaad alleen de satelliet als mogelijkheid voor een internationale aanwezigheid van dat Nederlands-Vlaamse aanbod in derde landen. We zijn nu een stap verder met online, enzovoort. Ik kan mij voorstellen dat die technologie met de voortschrijdende technologische evolutie op een gegeven ogenblik helemaal kan worden omgezet. Op een gegeven ogenblik zullen we ook in de brousse, zonder satelliet maar via andere kanalen, dat aanbod kunnen ontvangen. Dat zal uiteraard een heel ander kostenplaatje met zich meebrengen, en het zal het allemaal wat gemakkelijker maken. Maar voor het ogenblik is dat niet zo, en moeten we voortdoen zoals we bezig zijn, met dat satellietaanbod.

Minister, dank u voor uw antwoord. Ik kijk uit naar de evaluatie die u ons onverwijld zult bezorgen, en naar de andere elementen in het dossier, die de komende weken aan bod zullen komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de shortlist voor de Biënnale van Venetië
– 2410 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de selectieprocedure voor de invulling van het Belgische paviljoen op de Biënnale van Venetië 2017
– 2411 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de Biënnale van Venetië
– 2418 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, onlangs werd de shortlist van vijf kunstenaars bekendgemaakt die nog in de running zitten voor de Biënnale van Venetië in 2017. De selectie van de vijf kunstenaars werd redelijk positief ontvangen, maar we kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat het toch wel heel veel stof heeft doen opwaaien. "Belangenvermenging", "promopraat van Disney": dat zijn de verwijten die uw kabinet naar het hoofd geslingerd kreeg. "De minister voert een beleid waarin weinig respect wordt getoond voor expertise en deskundigheid." Sommigen spreken zelfs van een "totale blamage". Dat zijn niet mijn woorden. Dat is wat we hebben kunnen sprokkelen in de media, en dat niet op één plaats. Het is vrij algemeen verspreid.

Dat heeft vooral te maken met de keuze van de juryleden en de gehanteerde procedure. De selectieprocedure van de kunstenaars wordt "amateuristisch en ontransparant" genoemd. Werden de deelnemende kunstenaars vroeger geselecteerd op basis van voorstellen van de Commissie voor Beeldende Kunst en museumdirecteurs, vandaag schrijven ze zich in een competitie in, en worden beoordeeld door een jury. Er rijzen ook vragen bij de selectie van een aantal van de juryleden. Je kunt je de vraag stellen of er geen belangenvermenging is en of de markt niet primeert. Zo zetelen kunsthandelaar Axel Vervoordt en Marianne Hoet van het veilinghuis Christie's in de jury.

De sector staat argwanend tegenover deze juryleden die uit de markt komen: "Het is niet te verantwoorden dat zo veel mensen met commerciële belangen zulke beslissingen nemen."

Ook de beslissing om voormalig secretaris-generaal van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Christine Claus, in de jury te zetten, doet wenkbrauwen fronsen. Het verwijt van belangenvermenging is niet van de lucht. Men vreest de indruk te wekken commerciële belangen voor te laten gaan op artistieke.

De laatste en grootste kritiek behelst de als populistisch en neerbuigend betitelde verwachtingen van de kunstenaars die zouden meedingen in de competitie. Zo wordt er bijna betuttelend een eenvoudig en sterk verhaal verwacht, een mooie en positieve boodschap, als tegengewicht voor politiek geladen en choquerende kunst met een negatieve boodschap, die op de Biënnale alomtegenwoordig is. Je

kunt je afvragen of je kunstenaars in een catalogus kunt stoppen en on demand kunt vragen kunst te produceren, en of daar de jury niet serieus haar boekje te buiten gaat. Velen uit de sector beschouwen dit als een betuttelende en gevaarlijk commerciële benadering van de kunstenaars en de Biënnale.

Minister, wat vindt u van deze commentaren en opmerkingen die u figuurlijk en bijna letterlijk naar uw hoofd en dat van uw kabinet geslingerd krijgt? Wat gaat u hiermee doen? Waarom is er besloten dit jaar met een jury te werken? Hoe hebt u de selectie van de juryleden gemaakt? Door wie zijn de selectiecriteria vastgelegd? Hebt u zich hiervoor geïnspireerd op een voorbeeld uit het buitenland? Waar haalt u dat nieuwe concept vandaan? Hoe gaat u ervoor zorgen dat het artistieke primeert en het commerciële niet de overhand neemt?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik zal de feitelijke gegevens die mevrouw Idrissi te berde bracht, niet herhalen, maar wel enkele elementen met een knipoog en wat ironie aanhalen.

In de krant viel over de keuze en de aanpak te lezen dat landen ook liever atleten afvaardigen naar de Olympische Spelen die daadwerkelijk medaillekansen hebben. Ik trek de lijn door naar de keuze die we om de twee jaar moeten maken over wie we naar het Eurovisiesongfestival sturen. Een fris, jong meisje dat een poppy deuntje zingt, maakt meer kans het daar goed te doen dan bijvoorbeeld een hermetisch undergroundgezelschap.

Anderzijds zou datzelfde fris, jong meisje geen hoge toppen scheren in de Koningin Elisabethwedstrijd voor zang. En misschien leunt de Biënnale van Venetië toch wel dichter aan bij die laatste dan bij Eurosong, al weet ik dat niet zeker. Dat wordt trouwens ook weerspiegeld in de shortlist die werd vrijgegeven. Het niveau van de vijf geselecteerden en hun curatoren staat buiten kijf en het moge duidelijk zijn dat het heus niet enkel en alleen vanwege de toegankelijkheid van hun werk is dat ze op de shortlist raakten.

Wat me echter wel verbaasde en verontrustte, was de motivering van de jury. Collega Idrissi heeft de motivering over de positieve boodschap en de choquerende kunst die op de Biënnale alomtegenwoordig is, helemaal voorgelezen. Dit overstijgt het criterium van toegankelijkheid en neigt naar – sorry voor mijn termen – pampering en verkleutering van kunst.

Als ik de lijn met Eurosong mag doortrekken, dan moeten we vaststellen dat er niets mis was met het onschuldige, hapklare What's the Pressure van Laura Tesoro, maar moeten we ook vaststellen dat ze werd verslagen door een nummer over de deportatie van Krim-Tataren door Stalin in 1944: een inhoud die allesbehalve mooi en positief is, maar net wel politiek geladen en op zijn minst controversieel. Deze passage is het onderwerp van mijn vragen. Met de andere aspecten heb ik minder moeite.

Minister, was het de keuze van de juryleden zelf om positieve boodschappen hoger te waarderen dan politiek geladen, choquerende of negatieve boodschappen? Zo ja, valt het bepalen van een dergelijk bijkomend selectiecriterium binnen de bevoegdheid van de jury? Was er hierover voorafgaandelijk overleg met u? Of stuurde u er zelf ook op aan? Zo niet, hoe staat u ertegenover? Vindt u dit soort politieke statements aanvaardbaar voor een jury?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mijnheer Caron, u hebt het over Eurosong en een jong, fris meisje dat poppy deuntjes zingt. Lordi uit Finland in 2006 waren nu

eenmaal geen jonge, frisse meisjes. De Olsen Brothers met Fly on the Wings of Love waren twee oude rockers. En Conchita Wurst, daar ben ik niet volledig uit tot welke categorie die dame behoort. We hebben ooit nog eens Sergio gestuurd, en dat kan tellen als jong, fris meisje. Doch dit geheel terzijde.

De Biënnale van Venetië is toch een belangrijk evenement, zeker voor onze Vlaamse kunst en de promotie daarvan. Afwisselend mogen de Vlaamse en de Waalse regeringen het paviljoen in Venetië invullen. In het verleden werd de kandidaat steeds geselecteerd aan de hand van voorstellen die de Beoordelingscommissie Beeldende Kunst, in samenspraak met een aantal vooraanstaande museumdirecteurs, deed. Die procedure werd dit jaar gewijzigd en er werd geopteerd voor een open call.

Eind april 2016 was er een oproep om visuele concepten in te dienen voor de inkleding van het paviljoen op de Biënnale van 2017. 35 kandidaturen en uiteindelijk 5 voorstellen hebben het gehaald na beoordeling door een jury. Ze werden geselecteerd om een uitgewerkt voorstel in te dienen en begin juli hun voorstel te presenteren.

De jury hanteert als principe een sterk en eenvoudig idee als basis voor de invulling van het landenpaviljoen omdat de aandachtsspanne tijdens de Biënnale kort is. De voorkeur van de jury gaat uit naar een duidelijk beeld, dat de toeschouwer meteen in de beleving doet stappen, emotioneel raakt en met zich mee naar huis wil nemen, zo luidt het. Bijkomend is de jury ook voorstander van 'een voorstel met een positieve en mooie boodschap voorop, als tegengewicht voor politiek geladen of choquerende kunst met een negatieve boodschap, die op de Biënnale alomtegenwoordig is'.

In de pers wordt melding gemaakt van kritische stemmen. Volgens een anoniem commissielid zou de procedure uitblinken in amateurisme. Ook zouden verschillende kenners de term 'belangenvermenging' in de mond nemen. Er wordt ook een gebrek aan transparantie aangekaart.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Kunt u toelichten waarom er in tegenstelling tot de procedure die bij voorgaande edities gebruikt werd, dit jaar werd gekozen voor een open call waarbij ingediende projecten worden beoordeeld door een jury? Op welke manier hebt u bij de samenstelling van de jury rekening gehouden met het aantrekken van mensen met verschillende profielen? Hebt u voorafgaand aan uw beslissing om te opteren voor een open call overlegd met de sector? Zo ja, was u op de hoogte van de bekommernissen van de sector? Wat is uw reactie op de kritische geluiden die in de media weerklinken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, collega's, waarom wordt er voor een andere procedure gekozen dan deze die bij voorgaande edities werd gebruikt? Met de open call wil ik de procedure toegankelijker en transparanter maken. Gezien ons kwalitatief hoogstaand beeldend kunstenveld verwachtte ik dat een open oproep voldoende kwaliteit kon opleveren. En dat blijkt ook uit de ingediende voorstellen. Het principe van de open oproep is overigens ook gebruikelijk in een aantal andere landen, zoals Nederland, Groot-Brittannië, Ierland en Finland, en ook in de Franse Gemeenschap. Een jury die een kunstenaar selecteert zonder dat er een voorstel voorligt, geeft carte blanche aan die kunstenaar. Omdat Vlaanderen slechts om de vier jaar in het paviljoen is vertegenwoordigd, is de neiging dan groot om een topkunstenaar met een groot en zichtbaar palmares te selecteren. Er is minder ruimte voor een minder evidente en verrassende aanpak. Met een open oproep krijgen meerdere kunstenaars de kans om een voorstel in te dienen en krijgt de jury ook een zicht op concrete voorstellen. Op die manier kunnen ook minder evidente keuzes worden gemaakt. Ook kan zo een kunstenaar worden geselecteerd met een minder zichtbaar palmares.

De voorwaarde is wel dat de kunstenaar reeds een internationaal traject heeft doorlopen dat dankzij de deelname aan de Biënnale nog meer kan vooruitgaan. Een open oproep verhoogt ook de betrokkenheid van de sector en het publiek. Dat is dus ook gebleken, want anders zouden we dit debat de voorbije weken en ook vandaag niet kunnen voeren. Ik heb er geen probleem mee dat er kritiek is op het feit dat we voor een open call hebben geopteerd. Ik zal ook het selectieproces zeker evalueren. We moeten echter wel opletten dat we niet het proces van de transparantie aan het maken zijn. Voorheen kenden we alleen een gesloten selectie en moesten we afwachten wie de kandidaat is, zonder tussentijdse communicatie.

Heb ik voorafgaand aan de beslissing met de sector overlegd? Mijn administratie is op basis van verschillende stemmen uit de sector die pleitten voor een open oproep, met een voorstel gekomen om de selectie voor de Biënnale te herzien. Omwille van de transparante procedure en om meer kunstenaars de kans te geven om in aanmerking te komen, heb ik gekozen voor een open oproep.

Op welke manier is de jury samengesteld? Bij de samenstelling van de jury, die ik net na de eerste selectieronde heb bekendgemaakt, werd gekozen voor experten met een brede kijk op en ruime internationale expertise inzake het beeldende kunstenveld. Ik koos niet voor een commissie van museumdirecteurs of voor de beoordelingscommissie van het Kunstendecreet omdat die te veel verbonden zijn met de bestaande structuren. De beeldendekunstensector bestaat uit een heel breed spectrum, en is sterk afgestemd op de private kunstmarkt – bijvoorbeeld via verzamelaars en galeriehouders. Naast de gesubsidieerde sector bestaat er een belangrijke commerciële poot. In de beeldende kunsten vloeien beide in elkaar over. Internationaal is dit des te meer het geval, zoals de Biënnale ook illustreert. Verbindingen maken met de commerciële actoren en de daar aanwezige expertise vanwege de gesubsidieerde sector is dan ook essentieel.

Het is dan ook vanuit die insteek dat ik met de jury een connectie maak met het internationale, commerciële segment. Naast het volgens sommigen te commercieel profiel van bepaalde juryleden was er ook kritiek op de aanwezigheid van een jurylid met een verleden bij het departement. Aan de voormalige secretaris-generaal heb ik als jurylid iemand gevraagd die dankzij haar vorige functie uitstekend weet wat een deelname aan de Biënnale inhoudt, maar ook een groot kenner is van de hedendaagse kunsten. Ik ga dan ook helemaal niet akkoord met de kritiek dat experten 'het beter kunnen'; dat de juryleden 'verlichte amateurs' zijn en 'dat ik weinig respect toon voor expertise en deskundigheid'. Dit doet afbreuk aan de jarenlange opgebouwde expertise en deskundigheid van de juryleden. Professionals uit de zogenaamde commerciële sector kunnen zeker een goede blik op kunst hebben en zijn zeker geen amateurs. Deze kritieken lijken ook te insinueren dat er alleen maar expertise aanwezig is in de door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerde organisaties. Die is daar zeker aanwezig, maar niet alleen daar. Ik ben het met die insinuatie dus niet eens.

Wie heeft de selectiecriteria vastgelegd? Zijn er voorbeelden uit het buitenland? In de open oproep zijn een aantal eerder formele criteria opgenomen waaraan de voorstellen getoetst werden, namelijk: artistieke kwaliteit en/of originaliteit dankzij nieuw en actueel werk; de relevantie in het hedendaagse kunstendiscours; de relevantie als nationale inzending; het internationaal groeipotentieel van de curator en de kunstenaar of kunstenaars; het realiteitsgehalte van het voorstel en het potentieel om bijkomende middelen te verwerven. Naast deze algemene, formele criteria, heb ik geen richtlijnen aan de jury meegegeven.

De formele selectiecriteria zijn criteria die in de eerste plaats een inschatting van de kwaliteit en de haalbaarheid van een voorstel mogelijk moeten maken. Ze worden in mindere of meerdere mate ook gebruikt in de andere landen waar met een open oproep wordt gewerkt. Voor onze open oproep heeft de administratie

zeker gekeken naar hoe andere landen dit aanpakken. De bijkomende, meer inhoudelijke criteria zijn volgens mij een basis om, naast de formele criteria, een selectie mogelijk te maken.

Als ik de shortlist zie, dan denk ik ook niet dat de term 'mooi' zo letterlijk moet worden genomen. Voor mij kan mooie kunst ook ongrijpbaar, emotioneel, ontroerend of ruw zijn. U mag er een ander adjectief aan toevoegen. Misschien moet er minder op de omschrijving worden afgegaan en meer worden gekeken naar de shortlist, die geenszins Disney-allures heeft voor mij.

Wat is mijn reactie op de kritische geluiden? Primeert het artistieke wel degelijk op het commerciële?

Ik betreur dat het persbericht zoveel commotie veroorzaakt en ben het met een aantal commentaren in de pers helemaal niet eens, zoals ik eerder ook al aangaf.

Ik vind de open oproep een transparante procedure, waarvan de voorwaarden en het verloop duidelijk zijn, dit in tegenstelling tot vroeger, toen er geen enkele reglementering was. Ik beweer hiermee niet dat dit geen goede procedure was, maar het was wel minder open en transparant dan vandaag.

Ik erken dat de timing voor het indienen van de voorstellen vrij kort was. In deze eerste fase werden een beknopte inhoudelijke conceptnota en een praktische conceptnota met eerste ideeën over de realisatie, planning en begroting gevraagd. Verder werd ook een beknopt cv van de curator en kunstenaar gevraagd. Dat weerhield er de kandidaat-kunstenaars en -curatoren echter niet van om meer dan dertig valabele voorstellen in te dienen binnen de geplande timing. De vijf voorstellen die werden geselecteerd, getuigen van een hoge kwaliteit. Zij hebben nu ongeveer een maand om hun voorstellen meer in detail uit te werken en te presenteren aan de jury.

Ook de bewering van belangenvermenging vind ik op weinig gebaseerd. Ik zie dit, in tegenstellingen tot sommigen, ook niet als een commerciële jury, maar als een professionele en autonome jury met een hoge mate van expertise. Ik ben ervan overtuigd dat de juryleden heel goed het belang van een deelname aan de Biënnale kunnen inschatten en ook duidelijk weten wat hun rol in de procedure is. Bij voorgaande selecties is het meermaals gebeurd dat een kunstenaar geselecteerd werd die nadien een lid van de jury als curator vraagt. Ergens is dit niet onlogisch in een gesloten sector in een kleine regio, maar ik denk dat een beetje verruiming en een blik die iets meer op afstand staat, ook moet kunnen. Zo'n jury is bovendien een van de weinige kansen waarop er input van buiten de gesubsidieerde sector kan komen.

Ik ben ervan overtuigd dat er geen eigen belangen of verborgen agenda van de juryleden meespelen bij de beoordeling en dat de keuze werd gemaakt op basis van artistieke argumenten. Ik vertrouw op een integere houding van de juryleden en heb op dit moment ook geen enkele reden om hieraan te twijfelen. De sterke shortlist, die tot op heden ook niet in vraag is gesteld – door niemand –, bevestigt dat ook.

Ik heb momenteel nog geen verslag van de beraadslaging. Dit moet eerst nog worden goedgekeurd door de juryleden. Maar als er na een eerste selectie verschillende voorstellen overblijven die hoog scoren op de formele criteria, lijkt het me logisch dat er een debat ontstaat waarbij nieuwe argumenten worden aangehaald om een verdere selectie mogelijk te maken. De eigenheid van de jury speelt hierbij ongetwijfeld een rol, maar dat kan van elke jury worden gezegd.

Ik ben ervan overtuigd dat er veel sterke voorstellen werden ingediend. Dat betekent echter niet dat al die voorstellen in de context van de Biënnale even

goed kunnen werken. Bovendien is een zuiver mathematische afweging op artistieke gronden van zeer verschillende concepten ook niet mogelijk. De jury heeft dan ook terecht gekozen voor voorstellen die, volgens haar, in de context van de Biënnale het beste kunnen werken.

De tekst waarop het persbericht is gebaseerd en waarrond de commotie is ontstaan, is onmiddellijk na de beraadslaging van de jury opgemaakt en verspreid. We wilden de geselecteerde duo's snel op de hoogte brengen van hun selectie zodat ze voldoende tijd hebben voor de uitwerking van hun dossier. Bovendien wilden we zo transparant mogelijk zijn over het selectieproces. Misschien waren we hier te snel en te kort door de bocht. Ik erken dan ook dat we uit die situatie lessen kunnen trekken op het vlak van communicatie. De gekozen criteria zijn valabel, maar vragen in een communicatie enige toelichting en nuances in de formulering.

Was er overleg tussen mij en de jury? Ik heb me, behalve over de keuze voor een open oproep en de samenstelling van de jury, niet gemengd in de procedure en ben dat ook niet van plan. Ik ben wel van mening dat een volkomen steriele jury, die enkel rekening houdt met de criteria en geen verdere inschatting maakt van de context waarin ze moet beoordelen, niet mogelijk is en ook niet gewenst. Een jury met visie en kennis van zaken heeft steeds een eigen gezicht. Dat is net de meerwaarde van een autonome, deskundige jury.

Wat met politieke statements voor een jury? Naar mijn mening is een duidelijk statement geen politiek statement an sich. Naar mijn mening heeft de jury een logica ontwikkeld om het sterkste Biënnale-dossier te onderscheiden.

Wordt wellicht vervolgd.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Minister, u spreekt zichzelf tegen. In een en hetzelfde antwoord zegt u dat u blij bent dat er een debat is, omdat dat betrokkenheid creëert bij het publiek en in de samenleving. U zegt blij te zijn met het debat dat er daarrond ontstaat. Langs de andere kant zegt u te betreuren dat het persbericht zoveel commotie veroorzaakt. In een en hetzelfde antwoord zegt u dus tegengestelde dingen.

U zegt dat u hebt betracht om transparantie te krijgen, terwijl u daar niet in bent geslaagd. Verschillende mensen vinden de procedure eerder niet transparant. Als transparantie een van uw doelstellingen is, denk ik dat u daar niet in bent geslaagd.

U zegt dat je discussie kunt voeren over wat het begrip mooie kunst nu precies is en dat elkeen daarin zijn gading kan vinden. Tja, maar dan kun je beter niets zeggen. Het is zo breed en ruim dat je daarmee alle richtingen uit kunt. Ik vind het echt chic van u dat u stelt dat we misschien te snel en te kort door de bocht hebben gecommuniceerd. U zegt dat dat anders had gekund. Dat siert u.

Ik wil graag eindigen met een quote die voor mij de essentie van het probleem weergeeft.

"De roep om een positieve boodschap produceert alleen maar meer cynisme. Hij verdiept de kloof tussen datgene waar het in de kunst om te doen is en de manier waarop kunst zich presenteert en verkoopt. Tussen mensen die echt bij kunst betrokken zijn en de cultuurmanagers en politici die bekommerd zijn om de culturele uitstraling of positieve beeldvorming. In elk geval getuigen de beoordelingscriteria van de jury voor de Biënnale van Venetië van een totaal gebrek aan reflectie en een ideologische verbinding. Die jury diskwalificeert hiermee bij voorbaat zichzelf."

Het is bijzonder jammer om dat te moeten lezen; dan kan en mag niet de bedoeling zijn van een deelname aan de Biënnale van Venetië.

Bart Caron (Groen): Minister, ik ben het met u eens dat de selectieprocedure transparanter is. Ik ben het ook eens met uw open oproep en met de criteria die u meegegeven hebt aan de jury voor die selectie. Ik zou zeggen: prima, niets aan de hand.

Minister, ik heb begrepen dat het bewuste citaat dat in alle drie onze vragen staat, uit het juryrapport komt en niet meegegeven was door u. Anders moet u mij zo meteen tegenspreken. Het is dus een eigen initiatief van de jury. Ik wil die zin toch nog eens herlezen. U doet goed uw best om de jury – ik begrijp dat – te verdedigen, dat is uw plicht en u doet dat. Als we de zin lezen, dan is het toch wel iets anders dan de interpretatie van het woordje 'mooi' in relatie tot kunst. Dat staat hier niet, hier staat "een mooie boodschap". Niet kunst, maar boodschap. Dat is niet eens partijpolitiek, dat is maatschappelijk; een boodschap heeft iets te maken met de samenleving. Het is een tegengewicht voor politiek geladen kunst met een negatieve boodschap. Sorry hoor, maar dat gaat niet over kunst, dat is een ideologische uitspraak van de jury.

De jury is daar vrij in, en mag die uitspraak doen. Maar ik mag en kan daar veel moeite mee hebben. Wij politici hebben geleerd dat we met onze tong en onze handen van de inhoud van de kunst moeten blijven. We scheppen randvoorwaarden waarin kunstenaars en kunstenaarsorganisaties zich kunnen ontwikkelen. Ik verwacht niets minder van een jury! Een jury kan daar allemaal moeite mee hebben, maar het is net die autonome kritische functie van de kunst om tegen wat dan ook, tegen uw of mijn ideologie, te reageren. Die vrijheid hebben wij allang aan kunstenaars toebedeeld en die respecteren wij. Een jury die daar limieten opzet, gaat zwaar uit de bocht. Daardoor is de grote hoeveelheid kritiek verklaarbaar, net omdat die jury een politiek en inhoudelijk statement maakt over de aard en het wezen van de kunst van vandaag.

Er zitten dan nog eens toevallig twee mensen in met banden met de commerciële kanten van de kunstenwereld, daar heb ik op zich niets tegen. U hebt gelijk: de beeldendekunstwereld is een gemengde wereld van experten, curatoren, museumconservatoren, galeristen en verzamelaars, en dat moet allemaal reflecteren in een jury, daar heb ik niets tegen. Als zo'n zin in zo'n rapport staat, komt de indruk boven dat de toegankelijkheid en verkoopbaarheid belangrijker zijn. Misschien bedoelen ze dat helemaal niet, maar het zou best kunnen, en die indruk ontstaat. Dat is kwalijk. Het gaat om het woorden 'boodschap', 'mooi', 'politiek geladen' en 'negatief'. Die maken dat dit soort document niet oké is, onaanvaardbaar is. Het spijt me zeer.

Om het even welke theater- of danscommissie die zoiets durft te schrijven, wordt ontslagen. Het siert u dat u dat verdedigt, maar dit is onaanvaardbaar.

Marius Meremans (N-VA): Ik dank u voor uw antwoord, minister. U hebt een aantal zaken verduidelijkt en u hebt een aantal zaken gezegd waar ik achter sta. Ook andere landen hanteren die methode, dan lijkt me dat ergens logisch. We moeten niet flauw gaan doen. Zo'n Biënnale heeft uiteraard een raaklijn met het commerciële, dat is nogal logisch. De tijd dat een kunstenaar leefde met zijn halve fles wijn en zijn beschimmeld stuk brood onder de brug van de Seine, is allang voorbij. Het zijn nu bedrijven, mensen die vooruit willen, het zijn zelfs ondernemers. Dat is logisch. We moeten daar niet flauw over doen.

U wilt mogelijkheid bieden aan minder bekende namen, u wilt minder bekende kunstenaars een kans geven. We kunnen daarachter staan. Ook die open oproep en uw uitleg over de samenstelling van de jury kan ik volgen. Natuurlijk zal iedereen zich nu pinnen op die uitspraak. Goed, laat ons zeggen dat die uitspraak misschien wat ongelukkig is.

Ik kan u wel ergens volgen, mijnheer Caron, dat een jury zich daar niet mee mag inlaten. Misschien was het niet zo bedoeld, misschien wou de jury iemand die eruit sprong, een soort ander, natuurlijk, de kunstenaar is vrij. We gaan dat in elk geval evalueren. Geregeld komen inzake cultuur citaten in de pers terecht die nogal conflicterend zijn. Dat hoort erbij.

Minister, als dat leeft binnen de sector, dan is het ook onze taak om u daarover de vraag te stellen, waarop u dan verduidelijking kunt geven. We hebben ook begrepen dat er een evaluatie komt. Dat lijkt me ook logisch. We zullen dat alles rustig bekijken. Met wat geluk zullen we het zelf de visu kunnen constateren. Dan kunnen we ons daar allemaal een heel goed beeld over vormen, nietwaar, mijnheer Caron?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, iedereen heeft zo zijn definitie van wat kunst is. De redenering dat iemand die in een commerciële sfeer met kunst bezig is, sowieso een verkeerde visie op kunst zou hebben of daar belangen uit zou halen, is achterhaald. *(Opmerkingen van Bart Caron)*

Mijnheer Caron, ik heb ook niet gezegd dat u dat hebt gezegd. Ik zou niet durven.

Bovendien wil ik erop wijzen dat, als we in Vlaanderen op een goede manier willen omgaan met de toekomst van onze musea, het noodzakelijk zal zijn om die collectioneurs en die mensen die commercieel met kunst bezig zijn, veel meer te betrekken bij het geheel. Zij hebben immers eigenlijk de sleutel in handen tot de wereldtop qua kunst. Dat zal niet noodzakelijk enkel met privégeld worden bereikt. Ik vind dus dat we op dat vlak de handen in elkaar moeten slaan. Daarnaast wil ik erop wijzen dat een van die personen die in die jury zit en door sommigen wordt verguisd, al jaren op de Biënnale tentoonstellingen samenstelt die in vakliteratuur over de hele wereld worden geroemd en waar Belgische kunst op een heel goede manier naar voren wordt gebracht. Wie zijn wij dan om dat naast ons neer te leggen en te zeggen dat enkel iemand die van overheidsgeld leeft een goede keuze zou maken over de manier waarop ons land wordt vertegenwoordigd in het buitenland?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik wil nog enkele afsluitende beschouwingen geven. Ik zie dat ook in de commissie de meningen over de transparantie van de procedure verdeeld zijn. Ik ben wel degelijk van oordeel dat de procedure transparant is, in elk geval transparanter dan de vorige procedures. Ik herhaal het nog eens: men is het proces van de transparantie aan het maken, waarvan akte. Maar goed, dat is een element van het debat.

Ik vind het trouwens goed dat er een debat komt. Ik denk alleen dat we niet ver komen met een debat gebaseerd op anonieme citaten. Ik kan begrijpen waarom sommige mensen anoniem kritiek willen leveren. Dat is volstrekt hun recht. Laat echter duidelijk zijn dat ik géén respect heb voor anonieme kritiek. Laat dat duidelijk deel uitmaken van het debat. Als het debat daarover openlijk kan gebeuren, des te beter. Waarom niet?

Het zou trouwens niet de eerste keer zijn dat er een debat is over de manier waarop een kunstenaar wordt gekozen om 'ons' te vertegenwoordigen in Venetië. Welke procedure er ook wordt gekozen, daaraan ontkomen we blijkbaar niet. Los van het debat is de commotie inderdaad ontstaan over één zin, de vermaledijde zin, waarvan de formulering wellicht beter had gekund en waarvan we ons ook kunnen afvragen wat de relatie is met de selectie an sich.

Op die selectie heeft immers niemand een woord van kritiek gegeven. Ik ken de vijf projecten zelfs niet, ik ken alleen de vijf namen van diegenen die nu verder hun

project aan het uitwerken zijn, maar nu we dan toch die procedure hebben gevolgd, stemmen die vijf ons niet ontevreden. Er ontstaat eigenlijk een soort consensus dat dat allemaal mensen zijn die dat eigenlijk wel goed zouden kunnen doen voor 'ons'. Ik heb het dan zelfs niet over ons land, of onze deelstaat, of onze overheid, of onze kunst: ik gebruik het nog onbestemdere 'ons'. In die zin vind ik het ook een beetje spijtig dat de kritiek van sommigen op de jury, die keihard is, op die manier ook op die kunstenaars terechtkomt. Ik weet dat dat niet de bedoeling is, maar dat is wel een gevolg daarvan. Ik zou dus toch een en ander willen loskoppelen. Ik ben ervan overtuigd dat 'wij', met wat nu voorligt en met de goede zorgen die de jury verder zal hanteren om een beslissing in eer en geweten te nemen tussen vijf wellicht zeer goede projecten, over een jaar wel een goede beurt zullen maken in Venetië, wat dat dan ook moge betekenen.

Immers, en sommigen onder u zijn daar al geweest, daar is zoveel te zien, op zoveel verschillende manieren gepresenteerd, dat je er niet meteen een lijn in kunt trekken als het gaat over de vraag hoe men dat nu het best doet. Ik ben er echter van overtuigd dat dit een manier is om de brede kwaliteit van ons kunstenveld een bredere mogelijkheid te geven om mee te doen, om eens in Venetië te geraken, terwijl dat vroeger allemaal veeleer in de coulissen gebeurde en daar toen op zich ook geen kritiek op was. Er zijn zoveel kwaliteitsvolle kunstenaars in Vlaanderen dat er alvast één goed project uit zal komen voor Venetië. Ik wik mijn woorden: het gaat er dan niet om dat men in Venetië schittert, of daar een goede beurt maakt, of mooi is of behaagt of choqueert. Dat is me op zich eigenlijk om het even. Als we op dat ogenblik een kunstenaar zullen hebben, en die zullen we hebben, die enigszins kan weergeven hoe hier, in dit streepje aan de Noordzee aan beeldende kunst wordt gedaan, dan ben ik al heel tevreden. Dat zal ook zo zijn. Daar heb ik geen enkele twijfel over.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp·a): Het is goed dat we dit debat hier hebben in de commissie Cultuur. Dat lijkt me ook de rol van een parlement. De kritiek komt niet van één bron en is keihard: men heeft echt geen blad voor de mond genomen. Dan denk ik dat er wel iets aan de hand is.

Minister Sven Gatz: Dat is een conclusie die geheel voor uw rekening is.

Yamila Idrissi (sp·a): Dat zijn mijn woorden. Ik leid dat af uit alle diverse getuigenissen die ik heb kunnen lezen. Ze waren niet allemaal anoniem.

Minister Sven Gatz: De meerderheid was anoniem.

Yamila Idrissi (sp·a): Sommigen zijn bij naam genoemd.

Het is toch godgeklaagd: al is het maar één zinnetje, het is één zinnetje dat er niet had mogen staan en dat eigenlijk fundamenteel verkeerd is. Dat heeft als een rode lap op een stier gewerkt. Die kritiek is dan ook wel terecht. Ik wil daarmee geen afbreuk doen aan de kwaliteit van de vijf kunstenaars die zijn gekozen. Daarover ben ik het zelfs met u eens. Als die kritiek zo ongezouten is, dan denk ik dat we daar wel rekening mee moeten houden en dat we er ook lessen uit moeten trekken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, ik voel me overigens niet aangesproken door wat u zei over anonieme kritiek of anonieme bronnen. Ik heb geen anonieme bronnen: niets in de handen, niets in de zakken. Wat ik zeg, is voor mijn rekening. Ik neem de verantwoordelijkheid op mij daarvoor.

Ik herhaal dat ik geen probleem heb met de transparantie, met de procedure en met de criteria. Ik had alleen inderdaad moeite met die zin in het juryverslag,

omdat die haaks staat op het wezen van de kunstontwikkeling, vreemd genoeg. We hebben een mooie preselectie van topartiesten. Dat is fantastisch gedaan, met topcuratoren erbij. Ik heb echter natuurlijk geen inzicht in de inhoudelijke keuzes die achter die selectie zitten. Dat die kunstenaars op basis van een ander werk top zijn, dat weten we. Dat respecteer ik ook. Ik hoop dat dit niet afstraalt op de persoon van de kunstenaars en de curatoren zelf. Ik hoop echter dat bij de definitieve keuze en de motivatie ervan dit citaat niet als criterium naar voren wordt geschoven en doorslaggevend zal zijn. Dat zou ik een brug te ver vinden.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Danielle Godderis-T'Jonck aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over eetproblemen in topsport
– 2349 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, het Meldpunt eetproblemen in topsport is in 2012 ontstaan. Topsporters kunnen er terecht met hun vragen en bekommernissen. De hulpvrager wordt doorgestuurd naar een provinciaal team, waar het probleem verder bevraagd en concrete hulp aangereikt wordt. Vanaf 2014 is er geen afzonderlijk budget meer vrijgemaakt voor het Meldpunt.

Sedert 2014 is er ook de website www.eetproblemenindesport.be. Naast een breed gamma aan informatie is er ruimte voor een driedelige doorverwijzing op de website: er staat contactinformatie van sportpsychologen en sportdiëtisten ter beschikking, met daarnaast een verwijzing naar Eetexpert vzw als kenniscentrum inzake eet- en gewichtsstoornissen. Dit centrum valt binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG).

Minister, ter ondersteuning van het ethisch sporten doet u een beroep op het Internationaal Centrum Ethiek in de Sport (ICES). Dit treedt op als kenniscentrum om de sportsector waar nodig te begeleiden en te ondersteunen. Zijn website www.ethischsporten.be wijdt een segment aan eetproblemen in de topsport, met een vermelding naar eetproblemenindesport.be. Dat behoort op zijn beurt toe aan het beleidsdomein Werk, Economie, Innovatie en Sport (WEIS).

'Preventie' is het sleutelwoord. Dat betekent zelf de stap zetten naar sporter en coach om proactief te informeren en sensibiliseren. Uit mijn schriftelijke vraag van april 2016 bleek dat slechts een viertal topsportfederatiewebsites eetproblemenindesport.be vermelden.

Minister, plant u verdere acties om de bekendheid van de website te verhogen? Hoe kunnen we sportfederaties doorgaans nog meer gaan betrekken dan nu het geval is? Flyers en posters werden in het verleden uitgedeeld ter bekendmaking van het Meldpunt eetproblemen in topsport. Voorziet u aanvullende en hernieuwde acties?

Eetproblemenindesport.be bevat heel wat relevante informatie voor verscheidene doelgroepen. Daarnaast hebben ze een sectie gewijd aan doorverwijzing. Op het Meldpunt eetproblemen in topsport kan men eveneens doorverwezen worden naar experten ter zake. Beide vervullen dus een gelijkaardige functie. Zijn deze instanties voldoende op elkaar afgestemd of betreft het een overlappende werking? Is het Meldpunt eetproblemen in topsport nog voldoende actueel in verhouding tot het recentere eetproblemenindesport.be? Dient de nood zich aan te bepalen waar we verder op inzetten en waar niet?

Het ICES wordt op regelmatige basis betrokken bij de trainingen die gegeven worden door de Vlaamse Trainingschool (VTS). Daar krijgt het de ruimte voor een uiteenzetting over ethisch sporten. Wordt Eetexpert al geraadpleegd om inzake eet- en gewichtsproblemen een relevant kader aan te bieden tijdens dergelijke vormingen? Zo niet, acht u het opportuun om de expertise van Eetexpert in de toekomst te betrekken bij het vormingsaanbod?

Vermoedt u dat er met betrekking tot eet- gewichtsstoornissen binnen de topsport en de sport nog blinde vlekken, onduidelijkheden of opportuniteiten aanwezig zijn die beter in kaart kunnen worden gebracht? Is er in dit verband nood aan bijkomend onderzoek?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Godderis, het is heel duidelijk dat preventie een cruciale parameter of manier van werken is. Coaches, trainers, maar ook de omkaderende staf en de medeatleten moeten zich allemaal bewust zijn van mogelijke risicofactoren en ook kunnen omgaan met eventuele signalen.

Met de website www.eetproblemenindesport.be geven we uitvoerig en op een zeer goede manier informatie. We moeten niet direct actie ondernemen om dat kenbaar te maken. Zeker de actie met de affiches op zichtbare plaatsen in clubs en federaties lijkt mij een goede manier van werken. Als je dat combineert met een goede website, met links naar een aantal federaties, is dat alles bij elkaar een goede manier. Ik geloof dat een rechtstreekse link vanaf een affiche naar een website een betere manier van werken is dan nog iets bij te plaatsen op de website van een federatie. Als je op het internet zoekt op 'eetproblemen' en 'sport', kom je op de website waarover ik het al had.

Het Meldpunt eetproblemen in de sport werd in het leven geroepen in 2012. In 2014, bij de lancering van eetproblemenindesport.be, ging het meldpunt mee op in de contactpersonen die zijn aangegeven in de sectie 'Hulpverlening'. Op die manier hebben we die twee initiatieven in elkaar geschoven, zoals dat moet gebeuren.

Gezond sporten is een item dat in het hele vormingsaanbod voorkomt. In alle trainerscursussen, van initiator tot en met trainer A, wordt altijd aandacht besteed aan voeding, maar ook aan mentale aspecten, ethiek en gezondheid. Daarnaast is er ook een permanente bijscholing. In 2014 werd een sessie georganiseerd over gezonde sportvoedingspatronen tijdens de Dag van de Trainer. Er werd ook aandacht besteed aan eetproblemen in de campagne 'Is kiezen verliezen?'. Deze campagne werd door de VTS uitgewerkt, in samenwerking met het ICES. Ten slotte zijn er op dit moment gesprekken bezig tussen de VTS en Eetexpert, om nog een vervolg te breien aan het net vermelde initiatief, in het kader van het vormingsaanbod VTS+, dat toegankelijk zou zijn voor alle trainers.

Zowel qua aanbod als qua werking van de opleidingen besteden we echt wel aandacht aan voeding en alles wat daarmee in verband staat.

Er is een goed onderzoek geweest in 2014 door professor Laurens Claes van de KU Leuven. Hij bracht de situatie in Vlaanderen in beeld. Daar kunnen we mee verder. Er zijn sinds 2014 geen fundamentele wijzigingen in dat geheel. We moeten nu niet opnieuw onderzoeken doen, tenzij we ergens signalen in die zin zouden opvangen.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, dank u. Ik spreek regelmatig met de Eetexpert. Voor hen is het wel heel belangrijk om met die coaches te werken en hun ook verder werk te geven. Ik vraag me soms af of die trainers genoeg aan preventie doen. Worden ze hierin goed begeleid? U zegt van wel. Alvast is

het een niche om dat op te volgen. Maar naar mijn mening is er toch nood aan een concreter onderzoek.

Ik noteerde nog een paar bedenkingen bij dat onderzoek van de KU Leuven. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de sporten, bijvoorbeeld ethische sporten en sporten met gewichtsklassen. Studies uit meerdere landen tonen verschillende kwetsbaarheden in de verschillende sporten aan. Er wordt ook geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten eetstoornissen.

Ik geef opnieuw een voorbeeld: anorexia en boulimie. Anorexia kom je waarschijnlijk vaak tegen bij wielrenners, bij dansers en danseressen. Boulimie zie je vaker bij judoka's. De ene keer moeten ze 60 kilogram wegen, dan moeten ze tussen 65 en 70 kilogram wegen. Dat is boulimie. Ze eten veel om aan dat gewicht te geraken. Het onderzoek laat toe symptomen te meten van een eetstoornis, maar niet of er een diagnose kan worden gegeven.

Ten slotte worden de diverse en algemene groepen van topsporters vergeleken met de specifieke groep van jongeren die allemaal worden gediagnosticeerd met die eetstoornissen. Zo zal de zwaarte van eetproblemen bij topsporters vanzelfsprekend lager uitvallen. De vergelijking gaat niet op.

Mensen die problemen hebben met eten terwijl ze aan topsport doen, blijven daarmee kampen als ze stoppen met topsport. Ze zijn het al jaren gewoon om te letten op hun eten en blijven in dat stramien, dus met eetstoornissen zitten. Dat moet toch extra worden gecontroleerd.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Godderis, ik neem uw opmerking zeker mee. Eetstoornissen die voorkomen na de sport, moeten we niet controleren, maar sensibiliseren. We moeten niet controleren of die mensen goed eten. Dat is niet de rol van een minister van Sport of zijn inspectie. Maar ik begrijp wat u bedoelt. Ik neem uw opmerkingen mee en geef ze door. Dan bekijken we of er extra onderzoek nodig is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het beleidsrelevant onderzoek in de sport
– 1918 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Ludo Van Campenhout aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het beleidsrelevant onderzoek in de sport
– 2066 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, in zijn advies van 6 april laatstleden is de Vlaamse Sportraad vrij kritisch over de methode waarop het beleidsrelevant onderzoek betreffende sport gebeurt. Hoewel onderzoeken volgens de Sportraad minder dan vroeger in de kast belanden zonder dat er iets mee wordt gedaan, staan de onderwerpen en onderzoeken vaak nog te ver van het werkveld en de praktijk.

De subsidies die de Vlaamse overheid aan de Vlaamse universiteiten toekent om dit beleidsrelevant onderzoek uit te voeren, dreigen momenteel een verkapte subsidiëring van de universiteiten en hun eigen onderzoeksagenda te worden. Op die manier wordt het vaak onderzoek om het onderzoek, en geen onderzoek om de

praktijk en het beleid te verbeteren. En hoewel onderzoek om het onderzoek zeker een plaats moet hebben binnen een academische omgeving – dat is ook belangrijk –, valt te betwijfelen of dit soort onderzoek moet gebeuren met geld dat specifiek is bedoeld om de praktijk en het beleid daadwerkelijk beter te maken.

Om ervoor te zorgen dat het onderzoek wel degelijk bruikbaar is, stelt de Sportraad daarom voor een paar veranderingen aan te brengen in de procedure waarop de onderzoeksonderwerpen worden gekozen. De onderwerpen moeten niet worden bepaald door de universiteiten, wel door de overheid in samenspraak met de sector.

De Sportraad stelt daarom voor om organisaties als het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (ISB), de Vlaamse Sportfederatie (VSF) en ook de Sportraad zelf meer te betrekken bij de keuze van onderwerpen voor beleidsrelevant onderzoek. Dit zou al vanaf 2017 moeten gebeuren. Het onderzoek moet ook meer inspelen op daadwerkelijke vragen uit het veld en de praktijk.

Als laatste wijziging aan de huidige situatie wenst de Sportraad ook andere faculteiten dan de lichamelijke opvoedingsfaculteiten te betrekken bij dit onderzoek, en dit lijkt ons inderdaad een goede evolutie. In de faculteiten geneeskunde, economie of psychologie kan immers ook onderzoek gebeuren dat zeer gericht facetten van de sport bekijkt. Ook de gelijkmatige spreiding van de onderzoeken over de Vlaamse universiteiten wil de Sportraad afschaffen.

Minister, aan hoeveel van de onderzoeken voor beleidsrelevantie werd gevolg gegeven en met hoeveel werd er niets gedaan sinds dit onderzoek wordt gefinancierd? Aan welke van de aanbevelingen die de Vlaamse Sportraad doet in zijn advies van 6 april zult u gevolg geven in uw beleid?

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, zowel in de beleidsnota als de beleidsbrief Sport vestigt u de aandacht op het ontwikkelen en delen van kennis en het promoten van sport. Daaronder wordt ook aandacht besteed aan het beleidsrelevant onderzoek in de sport. We weten dat de financiering van het steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek Sport eind 2015 afliep. U gaf dan ook tijdens de bespreking van de beleidsbrief aan dat de administratie en de universitaire partners reeds in het najaar van 2015 samen zouden analyseren hoe het beleidsrelevante onderzoek in de toekomst kan worden voortgezet.

De Vlaamse Sportraad stelt dat voor de toekomstige financiering van onderzoeken het criterium beleids- en/of praktijkrelevantie essentieel is. Daarom vindt de Vlaamse Sportraad het cruciaal dat de keuze van het onderwerp van de studie gebeurt door de overheid en niet door de universiteiten. Ondanks de gewaardeerde inspanningen van het laatste steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek sport om contact te hebben met het werkveld, staan de onderzoeken te ver van het werkveld en minder dan vroeger maar nog te vaak dreigen ze in de kast te belanden. Onderzoeken worden niet toegekend op basis van een gelijkmatige spreiding over de drie Vlaamse instituten of faculteiten lichamelijke opvoeding.

Minister, hoe bekijkt u de opmerkingen en bekommernissen die werden geformuleerd door de Vlaamse Sportraad in zijn recente advies over beleidsrelevant onderzoek in de sportsector? Overweegt u om de suggestie van de Vlaamse Sportraad om vanaf 2017 de actoren in het veld te bevragen en op basis daarvan te beoordelen wat binnen beleidsrelevant onderzoek past, om te zetten in de praktijk? Naar aanleiding van een eerdere vraag om uitleg van collega Poschet gaf u aan dat u tegen de zomer een beter zicht wilde hebben op wat de beste formule of procedure voor de toekomst is. Hebt u hierop, na overleg met betrokken actoren, reeds een traject voor na 2016 kunnen ontwikkelen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ondertussen hebben we drie generaties steunpunten achter de rug. We hebben zelf lessen kunnen trekken uit de voorbije jaren. In het verleden werden zeker niet alle onderzoeken even goed opgepikt of kregen ze geen goede vertaling naar het beleid. De oorzaken daarvan zijn heel divers. Misschien is er wel een gebrek aan beleidsrelevantie van het onderzoeksthema, soms is er ook al eens een capaciteitsprobleem bij de overheid voor inhoudelijke opvolging, of is er te weinig betrokkenheid van het veld.

In de voorbije jaren dat ik minister was, hebben we het gros van die gebreken weggewerkt. De thema's uit de derde generatie van onderzoeken sloten duidelijk aan bij mijn beleidsnota. De opvolging vanuit de Vlaamse overheid hebben we geoptimaliseerd door de oprichting van ons Kennis- en Informatiecentrum Sport Vlaanderen. Door te werken met klankbordgroepen hebben we ervoor gezorgd dat het veld, de sector meer betrokken was.

De aanbevelingen van de Vlaamse Sportraad zijn voor mij niet echt een verrassing. Ze zijn niet nieuw en komen ook overeen met de werkpunten die we zelf bij onze evaluatie naar voren brachten.

Ook wij stellen vast dat er een spanningsveld is tussen de noden inzake beleidsrelevante vragen van de overheid en de voorstellen betreffende fundamenteel wetenschappelijk onderzoek van de universiteiten. Ook de afstand tussen de onderzoekers en het werkveld blijft vaak nog te groot. Wegens de consortiumstructuur bleef men vaak ook gelimiteerd tot de voor handen zijnde expertise van het steunpunt. Ten slotte hadden we soms ook wel het gevoel dat de koek op kunstmatige wijze gelijk werd verdeeld tussen de drie consortiumpartners, en dat is niet altijd bevorderlijk voor het onderzoek zelf.

Aangezien ook de adviesraad dat vaststelt, lijkt het me dan ook niet meer dan logisch dat ik bij het uittekenen van een vervolgtraject voor beleidsrelevant onderzoek rekening zal houden met deze aanbevelingen. Een aantal bijsturingen werden reeds ingezet onder de derde generatie. Ik had het al over de klankbordgroepen, KICS en dergelijke. We zullen dat verder uitbouwen. In functie van het verhogen van de praktijkrelevantie heb ik in 2016 vier valorisatietrajecten opgestart om de wetenschappelijke resultaten uit de derde generatie om te zetten in bruikbare instrumenten voor het werkveld. Ik heb dat al eerder in de commissie gezegd. Deze valorisatietrajecten zijn recent opgestart of zullen binnenkort worden opgestart. Zo werden de onderzoeksvragen en de verwachte output scherper geformuleerd. In de toekomst moeten deze principes van bij de aanvang in een onderzoeksopzet worden meegenomen.

Naast een verhoogde betrokkenheid van de sector bij het onderzoek zelf, lijkt het mij ook logisch dat we gericht de vragen vanuit het veld – bijvoorbeeld van ISB, VSF, de Vlaamse Trainersschool of van andere – gaan detecteren. KICS kan hierin een belangrijke rol spelen. Ten slotte moeten we er ook voor zorgen dat we ons van bij de aanvang van een oproep niet binden aan een nauw afgebakende groep van experten. Zonder afbreuk te willen doen aan de persoonlijke expertise van die mensen, moet gezegd dat dit steeds beperkingen inhoudt. Er moet voldoende ruimte worden ingecalculeerd om flexibel te kunnen inspelen op nieuwe vragen die antwoorden behoeven die misschien buiten die beschikbare expertise moeten worden gezocht. Laten we luisteren naar de vragen van het veld, om nadien dan op zoek te gaan naar de geschikte experten om ze te beantwoorden.

Een duidelijk uitgangspunt voor het toekomstig beleidsrelevant onderzoek is dat het vraaggestuurd moet zijn, komend van de overheid zelf, maar ook dat het rekening houdt met de noden van het veld. De afgelopen maanden heeft mijn administratie uitgebreide consultaties georganiseerd met de stakeholders om de

onderzoeksnoden in kaart te brengen en wordt gewerkt aan de onderzoeksagenda voor de komende jaren. We hebben verschillende overlegrondes georganiseerd met de onderzoeksinstellingen over de toekomst van het beleidsrelevant onderzoek en op basis van het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) heb ik ook een aantal duidelijke aanbevelingen van de brede sportsector meegenomen. Op basis van die verschillende factoren werkt mijn administratie op dit ogenblik een voorstel uit. Het is nog te vroeg om daar hier in detail op in te gaan, maar er zal zeker rekening worden gehouden met principes zoals flexibiliteit, evenwicht tussen lange- en kortetermijnonderzoek, de betrokkenheid van het veld en een duidelijke praktijkvertaling van de verzamelde kennis en expertise. Op die manier zullen we kunnen zorgen voor beter, praktijkgeoriënteerd onderzoek.

Lionel Bajart (Open Vld): Ik dank u voor het antwoord, minister. Ik ga helemaal met u akkoord om te stellen dat ruimte moet worden gecreëerd om flexibel te werken. Dat is erg belangrijk. Ik ben ook tevreden dat u het hebt over de vier valorisatietrajecten om de resultaten op het werkveld uit te rollen. Ik neem ook uw intentie mee om de principes niet langer achteraf maar vanaf de start van het onderzoek mee te nemen.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Ik dank u voor uw zoals steeds erg accuraat antwoord. Er bestaat inderdaad wat afstand tussen onderzoek en werkveld. De onderzoekers hebben moeite om het werkveld te vinden. Nochtans is het niet zo moeilijk om de plaatsen te vinden waar kinderen voetballen of basketbal spelen.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. Ik ben blij dat er nu ruime aandacht uitgaat naar beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek. Zoals de heer Van Campenhout zei, heb ik hierover vier maanden geleden al een vraag gesteld. Ik herhaal dan ook graag mijn pleidooi om een goed evenwicht te vinden tussen de need-to-know en het geven van voldoende ruimte en vrijheid aan beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek. Ik wil hier de vraag herhalen die ik toen ook al heb gesteld. Het gaat over het longitudinaal onderzoek. De heer Caron ondersteunde toen die vraag. Het betreft de participatiesurvey. U zou samen met minister Gatz nagaan of en hoe dat initiatief kan worden voortgezet. Hoever staat het daarmee?

Bart Caron (Groen): Ik ondersteun inderdaad die vraag, want longitudinaal participatieonderzoek is een voorwaarde om langetermijntendenzen in beeld te krijgen.

Minister Philippe Muyters: Ik dank jullie voor de reacties. De gesprekken worden gevoerd, maar conclusies zijn nog niet getrokken. In elk geval neem ik jullie bekommernis zeker mee wanneer er een beslissing wordt genomen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de toekomst van de gemengde waterpolocompetitie
– 2222 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, in een persbericht van de Koninklijke Belgische Zwembond (KBZB) wordt een totaalverbod op gemengd

waterpolo aangekondigd, en dat vanaf de leeftijd van 16 jaar. Dit verbod gaat in tegen uw eerder pleidooi, onder meer tijdens de plenaire vergadering van 20 april 2016, in uw antwoord op vragen van mevrouw Brusseel, de heer Anseeuw en mezelf. In dat antwoord verdedigde u met stelligheid het voortbestaan van de gemengde waterpolosport en gaf u aan op zoek te gaan naar een oplossing. Dat engagement wordt door het hele parlement gesteund en aangemoedigd.

Laat me beginnen met het positieve nieuws. De deelname van gemengde waterpoloploegen zal voor onbepaalde duur en ongelimiteerde duur worden toegelaten in de leeftijdscategorieën U13 en U15. Voor de leeftijdscategorie U17 komt er een overgangsregeling. Tijdens het overgangsseizoen 2016-2017 kunnen zij nog spelen in een gemengde ploeg. Speelsters onder de 17 mogen dus nog even bij de jongens spelen, maar vanaf het seizoen 2017-2018 is ook dat voor hen definitief verboden. In de toekomst kunnen meisjes bijgevolg nog tot hun 15e samen met de jongens het zwembad in. Daarna kunnen ze enkel nog terecht bij de ploeg van volwassen vrouwen.

Voor de argumentatie verwijst de KBZB naar het officiële statement van de Internationale Zwembond FINA. Ik citeer: "FINA confirms that it is not supportive of 'mixed teams' in older age groups, due to the physical and physiological differences between girls and boys." De KBZB wijst verder op een 'verschil in fysieke maturiteit' en op 'morfologische en hormonale verschillen' vanaf en in de betrokken leeftijdsgroep. Over problemen van verzekeringstechnische aard, die de oorspronkelijke aanleiding vormden van de invoering van een verbod op gemengd jeugdwaterpolo, wordt met geen woord meer gerept.

De Zwembond betreurt voorts dat er in de mediaberichtgeving en in de publieke opinie veel te weinig praktijkervaring en kennis van zaken bestaat over het unieke karakteristieke aspect van de waterpolosport, zijnde de harde contactduels die zich volledig onder water afspelen. Volgens de Zwembond bestaat er dan ook geen enkele andere contactsport in de ploegencompetitie die volledig kan worden vergeleken met waterpolo.

Vanuit de waterpolosportwereld bereiken mij nochtans heel andere berichten. Daar wordt door velen met onbegrip gereageerd op het verbod op gemengd waterpolo. Ook zelf gaf u als minister al het volgende aan: "Ik zie andere sporten die 'ruw' worden genoemd zoals rugby, waar er een gemengde competitie is. Waarom zou dat daar wel kunnen en bij waterpolo niet?"

Minister, steunt u de beslissing van de Zwembond om een verbod op gemengd waterpolo in te voeren vanaf de leeftijd van 16 jaar? Zo ja, vanuit welke motivatie en hoe rijmt u dit met uw eerdere uitspraken tijdens de plenaire vergadering van 20 april?

Bent u het eens met de redenering van de Zwembond dat de verschillen in fysieke maturiteit en de morfologische en hormonale verschillen bij jonge vrouwen dusdanig groot zijn in vergelijking met hun mannelijke leeftijdsgenoten dat ze een verbod om samen te sporten rechtvaardigen?

Wat kunt en zult u als minister ondernemen om de beslissingen alsnog bij te sturen?

Denkt u aan een afzonderlijke Vlaamse regelgeving betreffende de waterpolosport, los van de regelgeving zoals uitgevaardigd door de Zwembond?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik wil eerst het kader schetsen. Het gaat er niet over of je al dan niet gemengd kunt spelen, maar wel of iedereen die waterpolo

wenst te spelen, dat ook doet. Dat is de essentie van de zaak. Kunnen we ervoor zorgen dat iedereen waterpolo kan spelen? Dat is onze bedoeling. Is er dus voldoende aanbod, zodat iedereen daar voldoende kansen toe heeft?

Als men door het verbieden van gemengde competities een bepaalde groep verhindert om die sport uit te oefenen, is dat voor mij niet aanvaardbaar. De nuance is er en is wel belangrijk.

Als er echter een volwaardig alternatief kan worden geboden, vind ik het geen probleem dat het niet gemengd is. Dat is ook in andere sporten het geval. Waterpolo is immers geen reglementair gemengde sport. Ik ken maar één sport waarbij het heel duidelijk is: korfbal.

Het verhogen van de leeftijdsgrens van 13 naar 16 jaar vind ik een stap in de goede richting. Voor die leeftijdsgroep is er dus al geen probleem. Door het uitstellen van het verbod voor 16- en 17-jarigen is er ook volgend jaar voorlopig een oplossing. Men heeft mij beloofd dat er zal worden gezocht naar een volwaardig alternatief zodat het aanbod voor de 16- en 17-jarigen ook na volgend seizoen kan worden gegarandeerd. Heel mijn antwoord is opgebouwd vanuit de filosofie dat we een aanbod moeten hebben van a tot z. Ook voor die meisjes moet er dus een aanbod zijn. Hoe ze het organiseren, moeten zij weten, maar de basisfilosofie is dat er een aanbod moet zijn.

Ik zal ook nauw opvolgen hoe dat alternatief wordt uitgewerkt, zodat de participatiekansen van die groep worden gevrijwaard. Ik zal me uiteraard nooit kunnen vinden in een voorstel waar een bepaalde groep uit de boot valt. Wat ik nu heb gezegd, komt overeen met twee dingen. Het komt ten eerste overeen met de actuele vraag die in de plenaire vergadering is gesteld en die in dezelfde lijn ligt. Ten tweede komt het overeen met het decreet dat velen van jullie hebben goedgekeurd of waarbij jullie je hebben onthouden – de tegenstemmers zijn niet aanwezig. Elke federatie moet zorgen voor een aanbod van a tot z. Hiermee is er een decretale basis om ook dat deel op te volgen. Dat is een belangrijk aspect.

De KBZB heeft zich laten leiden door de richtlijnen op internationaal niveau. Binnen de Europese Zwembond en de internationale Zwembond is er geen sprake van gemengd waterpolo. Zij benadrukken ook het unieke karakteristieke aspect van die harde contacten. Voor mij is dat de facto voor een stuk bijzaak. Je mag dat natuurlijk niet wegvagen, want de dag dat er iets gebeurt, zal men verwijzen naar die internationale regels. Er zijn ook voorbeelden in het buitenland waar waterpolo als gemengde sport wordt beoefend. Ik laat het over aan de federatie om te beoordelen. Dat is ook de regel. Ik kom daar straks nog op terug.

Ik heb aan Steve Vandenberghe in schriftelijke vraag 437 gezegd dat ik niet de bevoegdheid heb om beslissingen van de KBZB te herroepen. Het is wel mijn taak om erop toe te zien – dat staat in het nieuwe decreet, maar was ook in het verleden zo – dat we een kwaliteitssportaanbod van a tot z hebben bij elke sportfederatie. Zo kan ik wel tussenbeide komen.

Zoals ik reeds eerder aanhaalde, zal ik dan ook opvolgen hoe het aanbod ook na volgend seizoen voor elke doelgroep wordt gewaarborgd. Het nieuwe decreet helpt mij in dezen duidelijk vooruit. *(Opmerkingen)*

Ja, ik kan het niet nalaten dat een paar keer te zeggen. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik kan het niet maken om een afzonderlijke Vlaamse regelgeving voor watersportpolo op te stellen. Dat is ook niet aan de orde. De sporttechnische invulling en de organisatie van een competitie behoort van nature tot de autonomie van een federatie. Ik denk ook dat dat echt niet anders kan. Het zou verkeerd zijn als de regering zich daarop zou werpen.

Als we dat doen voor de watersportpolo, moeten we dat ook doen voor andere sporttakken. Er zijn toch echt wel sportspecifieke vereisten. Meestal wordt dat niet geregeld door de Vlaamse Zwembond of de federatie, maar wel door internationale regelgeving voor de organisatie van competities.

Het is volgens mij niet de taak van de overheid om de Vlaamse sportfederaties uitzonderlijke verplichtingen op te leggen met betrekking tot de binnen de sporttak bestaande reglementeringen, zolang er geen inbreuken worden gepleegd tegen de bestaande Vlaamse regelgeving en er wordt gewaakt over een gezond en ethisch verantwoorde sportbeoefening.

Ik denk dat ik hiermee de juiste richting heb aangegeven. De rode draad door mijn verhaal is dat elke federatie a tot z moet aanbieden. Een categorie van jonge dames uitsluiten, kan dus niet. Het is aan de federatie om te zien op welke manier ze daarvoor een aanbod vinden.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wat u zegt, klopt natuurlijk. Ik volg u volledig wanneer u zegt dat het belangrijkste is dat iedereen de sport kan beoefenen, dat elk meisje, elke vrouw in Vlaanderen en België aan waterpolo kan doen en niet wordt uitgesloten. Dat is inderdaad ons doel. We zitten daarin volledig op dezelfde lijn.

Het is dan ook heel vreemd om te zien dat er in heel het debat dat werd gevoerd in de pers en de communicatie die werd gevoerd, allerlei redenen zijn aangehaald om te zeggen dat het niet lukt. Eerst was het een verzekeringstechnische kwestie, dan werd er gezegd dat men de integriteit van de mensen in kwestie wilde verdedigen. Er is heel, heel dubbel gecommuniceerd. Dat heeft heel wat kwaad bloed gezet. Men wist niet wat de redenen waren of waarom dat was gebeurd. Plots stond men voor voldongen feiten.

De verhoging van U13 naar U16 is inderdaad positief nieuws. Ik ben daar ook mee begonnen. Het is een structurele oplossing, waarmee we blij zijn. U hebt ook aangegeven dat er voor de tussengroep, de 16- en 17-jarigen, voorlopig een oplossing is. We willen ervoor zorgen dat het allemaal in orde is. Mijn bijkomende vraag is dan ook: wordt u op een bepaalde manier betrokken bij die duurzame, structurele oplossing waar men nu aan werkt? Zit u daarover mee aan tafel? Hebt u er zicht op wat daar juist uit zal komen? Hebt u daar al dan niet een goed gevoel bij? Moeten we daarvoor vrezen?

U zegt zelf – en ik herhaal – dat we willen dat iedereen die kans krijgt, ook die groep van 16- en 17-jarigen. We willen dat niemand tussen twee stoelen zit.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik ben natuurlijk tevreden met uw antwoord. U houdt altijd dezelfde lijn aan. Ik denk dat dat de goede lijn is, namelijk het oordeel dat iedereen de kans moet krijgen om te sporten. Iedereen die waterpolo wil spelen, moet die kans ook krijgen.

De evolutie tijdens de voorbije weken en maanden, namelijk het feit dat het verbod voor gemengde competities binnen de KBZB voor U13 en U15 is weggevallen, is inderdaad een stap vooruit.

Het uitstel van de toepassing van het verbod in de leeftijdscategorie U17 met één jaar geeft inderdaad een kans aan de Vlaamse Zwemfederatie. We moeten het onderscheid maken tussen de Belgische Zwembond en de Vlaamse Zwemfederatie. Die federatie valt onder het nieuwe decreet Georganiseerde Sport, en

heeft nu een jaar de tijd om tot een goede volwaardige oplossing te komen voor iedereen in die leeftijdscategorie. Tegen het seizoen 2017-2018 is dat dan.

Ik wil ook eens de aandacht vestigen op de categorie U19. Dat is een veel prangender probleem. Wat was de praktijk tot en met dit seizoen? Vanaf de U17 en ook in de U19 konden meisjes die in hun eigen club geen oplossing hadden, meespelen in de reservewedstrijd van de U19. Dat werd gedoogd. De Belgische Zwembond heeft duidelijk gemaakt dat het gedoogbeleid – het is erg dat we meisjes die anno 2016 willen waterpoloën, moeten gedogen – met onmiddellijke ingang afgelopen was. Ook daar wil ik de aandacht op vestigen. De lijn die u aanhoudt, is de juiste: het aanbod van a tot z zowel voor jongens als meisjes. Maar laat ons niet blind zijn voor de categorie U19. Die is in het debat nog niet ter sprake gekomen: het ging over U13, U15 en U17. Die U19 is het meest dringende probleem. Dat seizoen begint al binnen twee maanden en voor die speelsters moet er inderdaad een oplossing zijn. Die zou ook van de Vlaamse Zwemfederatie moeten komen. Dat is de kern van mijn betoog.

Ik was enigszins verrast door de laatste vraag van de heer Annouri. Ik veronderstel dat ik daaruit moet besluiten dat hij post factum toch van oordeel is dat hij enkele weken geleden toch beter volmondig het decreet had gesteund. *(Gelach)*

Beter laat dan nooit, dus hulde aan collega Annouri om dat hier ootmoedig toe te geven. Dat is heel erg sportief, en dat past perfect in het kader van deze vragen.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Annouri, inzake de U16 en U17 moet ik niet betrokken worden. Ik zal erop toezien dat er een aanbod komt vanuit de federatie. Dat is mijn job. Ik wil niet mee aan tafel gaan zitten, waardoor ik na een tijd mee beslissingen zou gaan nemen. Als we dat zouden doen met alle federaties, zijn we verkeerd bezig. Ik wil wel weten wat de oplossing is en waardoor er een aanbod is voor de U16 en U17, maar daar stopt mijn taak. Als dat niet zo is, dan voldoen zij niet aan het decreet en zal dat gevolgen hebben.

Mijnheer Anseeuw, voor de U19 moet men op clubniveau geen aanbod van a tot z hebben. Het gaat over de federatie. Ik ga het daar ook zo bekijken. Er moet een aanbod zijn. Ik kan begrijpen dat er op clubniveau voor meisjes U19 te weinig leden zijn om een ploeg te vormen in competitie. Er moet wel een aanbod zijn waardoor die meisjes die waterpolo wensen te doen, op een of andere manier aan bod komen.

Het gedogen of niet is altijd moeilijk. Dat is zoals de kip en het ei. Er zijn nooit problemen geweest, maar de dag dat er problemen zijn, zegt men: u had het kunnen weten. De federatie is het best geplaatst om te zien wat er kan of niet. Ze kan zelf zien wat er in het buitenland gangbaar is of niet. Ze moet dan effectief een beslissing nemen, wel wetende dat er voor iedereen een aanbod moet zijn.

Imade Annouri (Groen): Ik dank u voor uw antwoord, minister. Goed, u wilt niet mee aan tafel zitten noch beslissingen nemen, maar wel erop toezien. Daar kan ik zeker mee leven. Dat is zeker een goede zaak. Ik hoop dat het de intentie is van iedereen hier om ervoor te zorgen dat niemand uit de boot valt.

Ik voel ook nog de drang om mijn stemgedrag over het decreet toch nog eens te verduidelijken aan de heer Anseeuw en andere collega's. Ik heb mij onthouden, mijnheer Anseeuw, omdat ik vond dat er heel interessante elementen in zaten, maar ik geloof nog niet dat dat zo zal zijn. Het is aan de toekomst om me gelijk of ongelijk te geven. In die zin leek een onthouding mij een zeer interessante keuze.

Over mijn vierde vraag, ik bekijk de zaken graag vanuit verschillende standpunten. Dat is onze taak als politici.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de kwalificatie-problematiek in de Belgische roeisport
– 2239 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, op dinsdag 24 mei leverden zowel skiffeur Hannes Obreno als het duo Tim Brys-Niels Van Zandweghe een sterke prestatie in het Zwitsere Luzern, waar ze beide hun A-finale wonnen op het Olympische kwalificatietornooi en in principe zich zo rechtstreeks kwalificeren voor de Olympische Spelen zelf. Dat is een verwezenlijking, aangezien de jonge sporters alle drie studies combineren met topsport.

Deze drie topsportstudenten brengen veel opofferingen voor hun sport met als een van de grote doelen deelname aan het mekka der sportevents, de Olympische Spelen. Helaas steekt het reglement van de FISA (Fédération Internationale des Sociétés d'Aviron), de Internationale Roeibond, hier een stokje voor: België mag slechts in één van de twee roeidisciplines een kandidaat afvaardigen, waardoor ofwel Obreno, ofwel het duo Brys-Van Zandweghe niet kan deelnemen aan de Olympische Spelen.

Een zeer spijtige zaak, zeker als je weet dat de FISA wel landen toelaat op de Olympische Spelen die ver onder het niveau van de Belgische kandidaten zitten. De Nieuw-Zeelandse ex-toproeier Mahe Drysdale riep de FISA al op om een uitzondering te maken in deze situatie, zodat België toch twee kandidaten kan afvaardigen. Een Nederlandse petitie om bij de Olympische Spelen kwaliteit te laten primeren op diversiteit haalde meer dan 8000 handtekeningen. Ook voor de sponsoring van de Belgische roeisport is het een jammere zaak, want door de niet-kwalificatie dreigt het gevaar dat sponsors afhaken of minder investeren.

Intussen is duidelijk geworden dat het duo Brys-Van Zandweghe niet mag deelnemen aan de spelen in Rio. Hun coach geeft aan dat de Europese roeifederaties hadden moeten reageren toen de FISA het reglement uitvaardigde, waar men nu tegen botst. De FISA zou nu ook al aangegeven hebben het reglement te willen herbekijken vóór Tokio 2020.

Minister, wat is uw kijk op deze zaak? Was er een optie via welke het Belgisch Olympisch Comité toch een uitzondering kan krijgen, of lag de beslissingsmacht enkel bij de FISA? Bent u het ermee eens dat de niet-kwalificatie een spijtige zaak is voor de sponsoring voor een kleine sport als roeien?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Natuurlijk vind ik dit een spijtige zaak. Intussen weten we dat Tim Brys en Niels Van Zandweghe niet mogen gaan. Ze hebben wel goede prestaties geleverd te Luzern, op het EK te Brandenburg en bij de wereldbekerwedstrijd te Varese. Hierdoor hebben ze meer dan aangetoond dat ze op de Olympische Spelen te Rio een top 8-plaats zouden kunnen halen.

Ook voor de Vlaamse Roeiliga is dit een moeilijke situatie, want de federatie diende noodgedwongen een hele boot te ontgoochelen en wordt toch ook voor een groot deel de beloning ontnomen voor de goede resultaten van haar werking. Dat is nooit leuk. Je doet wat voor de topsport en organiseert je goed, je haalt fantastische resultaten maar als puntje bij paaltje komt, word je niet verder beloond.

De beslissingsmacht ligt uitsluitend bij de FISA en dit op basis van het kwalificatiereglement dat bepaald werd tussen het IOC en de FISA. Zowel de Vlaamse

Roeiliga, Sport Vlaanderen als het BOIC kan zich moeilijk verzoenen met deze reglementering. Dit is op het ABCD-overleg tussen de gemeenschappen en het BOIC op 2 juni aangekaart. Het BOIC had daags voordien reeds een schrijven gericht aan de FISA, met als argumenten dat de FISA haar internationale criteria stelt vanuit de principes 'kwaliteit' en 'universaliteit' en dat er spontaan reacties opduiken op de sociale media binnen de roeiwereld om aan te kaarten dat beide Belgische boten een selectie verdienden.

Het is duidelijk dat de reallocatie van een plaats naar Duitsland – dat nota bene vijf geplaatste boten had – niet tegemoetkomt aan de FISA-principes. FISA had reeds geantwoord dat de regels gekend waren en gevolgd werden, dat de vraag en argumentatie van het BOIC ter harte worden genomen en dat het executive committee van de FISA tussen 10 en 13 juni mogelijk een nieuwe reallocatie zou doen. Helaas hebben ze toen definitief beslist dat er geen tweede Belgische boot naar Rio mag.

Het is zeker geen gemakkelijke opdracht voor sporten die minder vaak in de media komen om sponsorcontracten af te sluiten. Als je dan wat meer aandacht kunt krijgen door naar Rio te gaan, dan is het een spijtige zaak als dat niet lukt. Anderzijds is het wel zo dat de roeifederatie vertegenwoordigd blijft op de Olympische Spelen en dat de prestaties van beide boten recent heel wat media-aandacht hebben gekregen. Zoals een voetballer zei: "Elk nadeel heb zijn voordeel." Door de niet-selectie hebben ze ook wel wat aandacht gekregen. Ik had het uiteraard graag anders gehad. Ik hoop dat geïnteresseerde sponsors oog hebben voor het prestatiepotentieel en dat beide boten genoeg sponsors zullen vinden in de toekomst.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, ik heb geen bijkomende vragen, maar ik wil nogmaals onderstrepen dat de top 8-plaats als doelstelling haalbaar was. Dit is niet enkel voor de sporters maar ook voor de Vlaamse Roeiliga een klap van formaat. Ze hebben structuren opgebouwd en hard gewerkt, maar worden dan tegengehouden net voordat ze de spurt aangaan.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Ook wij delen deze bekommernis. Beeldt u zich maar eens in dat er ooit een reglement zou zijn geweest dat er maar één Belgische dame zou mogen tennissen, dan hadden we waanzinnige duels tussen Kim en Justine op het hoogste niveau moeten missen. Ik begrijp dat er internationale regels zijn, maar het gaat zelfs om twee verschillende roeinummers. Als we dat zouden doortrekken naar de atletiek en we maar één atleet zouden mogen sturen voor alle disciplines, dan zou dat te gek voor woorden zijn. Als dit consequent wordt toegepast op elke kleine sport, dan is dat het failliet van die sporten. We moeten al onze contacten en kennissen aanwenden om zulke zaken in de toekomst te vermijden. Het is vrij logisch dat God en klein Pierke niet naar de Olympische Spelen mogen, maar als iemand de normen haalt, zich kwalificeert en eigenlijk een top 8-kandidaat is niet mag gaan, dan is dat van de pot gerukt.

Bart Caron (Groen): Het is waar en niet waar. Mocht men in de atletieksport niet een maximumaantal deelnemers per land poneren, dan zou de atletiek worden beheerst door twee of drie naties en dan zouden wij nooit of nooit een deelnemer hebben aan een atletiekwedstrijd, behalve als hij echt uitzonderlijk zou zijn. In die zin zijn er olympische minima, maar die zijn niet de enige reden om deel te nemen. Neem bijvoorbeeld de USA Track & Field, met de sprint en de halve fond. Op de lange afstand zijn het allemaal Kenianen en Ethiopiërs. De vraag is of het voor de attractiviteit en de diversiteit van de sport goed is.

Peter Wouters (N-VA): Eigenlijk vergelijkt u toch een beetje appelen met citroenen. Waar u het over hebt, dan gaat het om drie atleten van een land in

één bepaalde discipline. Hier gaat het gewoon over boten op het water, en in al die verschillende disciplines mogen we er maar één afvaardigen. Het is toch een groot verschil.

Bart Caron (Groen): U hebt gelijk: het is een verschil.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.